

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертацію Гусак Ольги Анатоліївни
на тему: «МЕХАНІЗМ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
ТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА»
представлену на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Актуальність теми дисертації. Забезпечення успішного функціонування в довгостроковій перспективі, конкурентоспроможності та стабільної позиції на ринку транспортного підприємства вимагають цілеспрямованого управління розвитком підприємства. Пошук нових дієвих інструментів стратегічного управління розвитком транспортного підприємства обумовлений необхідністю кількісних і якісних перетворень та координації дій, спрямованих на запобігання формуванню та усунення протиріч, що виникають як у внутрішньому середовищі підприємства, так і в результаті його взаємодії із зовнішнім середовищем. Стратегічний розвиток підприємства є складним багатогранним і багатовимірним явищем. При побудові механізмів стратегічного розвитку необхідно, щоб все підприємство функціонувало в стратегічному режимі. Процес стратегічного управління розвитком підприємства базується на прийнятті комплексу управлінських рішень щодо деталізації заходів у межах загального напрямку розвитку транспортного підприємства для забезпечення максимальної ефективності. Вважаємо, що тема дисертаційного дослідження Гусак О.А. є актуальною, оскільки оптимальний вибір стратегії дозволить підприємству визначити напрями та шляхи руху до поставлених цілей.

Аналіз структури та змісту дисертації. Дисертація Гусак О.А. містить всі необхідні структурні елементи: вступ; розділи і підрозділи роботи, в яких представлено огляд літератури, обґрунтування вибору напрямку та методів дослідження, власні дослідження та їх аналіз, висновки; список використаних джерел; додатки. В анотації, поданій українською та англійською мовами, висвітлено зміст і основні результати дослідження; наведені ключові слова, а також список наукових праць дисертантки за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувачки. Основний текст дисертаційної роботи викладено на 205 сторінках, робота містить 32 таблиці та 32 рисунки, 7 додатків, список використаних джерел із 205 найменувань.

Структура дисертації визначається її метою, розділи роботи взаємопов'язані. Сформульовані мета і завдання узгоджені з предметом та об'єктом дослідження. Виклад тексту характеризується послідовністю, логічністю, наявністю достатнього ілюстрованого матеріалу у вигляді графіків, рисунків та таблиць.

Основною метою дисертаційного дослідження було наукове обґрунтування та розробка теоретико-методичних положень і науково-

практичних рекомендацій щодо формування механізму стратегічного управління розвитком транспортного підприємства.

Робота виконана у межах програми з підготовки доктора філософії впродовж 2019-2023 рр. у Держаному університеті інфраструктури та технологій. У процесі виконання дисертаційної роботи авторкою використано загальнонаукові та спеціальні методи економічних досліджень, зокрема: історичного та логічного аналізу – для дослідження еволюції наукових підходів до визначення понять «стратегія», «стратегічний розвиток», «стратегічне управління», «управління стратегічним розвитком»; групування, систематизації, пояснення й узагальнення, діалектичного і системного підходів – для аналізу та систематизації наукових поглядів вчених, що стосуються об'єкта дослідження, висунення та доведення гіпотези щодо важливості управління стратегічним розвитком підприємства у сучасних умовах, а також аналітичного стратегічного рівня розвитку транспортного підприємства; синтезу й аналізу – для пояснення наукових категорій дослідження, аргументування принципів, підходів у ході виконання поставлених завдань; графічного, схематичного, табличного способу зображення – для візуалізації та наочного представлення отриманих результатів наукового дослідження, статистичних та аналітичних даних; статистичного аналізу – для проведення системного оцінювання сучасного стану та тенденцій розвитку транспортної галузі України та роботи транспортних підприємств; порівняльного аналізу – для дослідження функціонування підприємств транспортної галузі України; структурного аналізу – для обґрунтування підходів до формування механізму стратегічного управління розвитком транспортного підприємства; абстрактно-логічного – для формування висновків та пропозицій щодо стратегічного управління розвитком транспортного підприємства.

Достовірність наукових висновків, положень та результатів також ґрунтується на докладному вивченні та аналізі законодавчих, нормативних, офіційних і статистичних документів транспортних підприємств, Державної служби статистики України, Міністерства інфраструктури України, наукових публікацій зарубіжних та вітчизняних учених.

Мета роботи була досягнута, сформульовані наукові положення достатньо обґрунтовані та апробовані. Довідки про впровадження результатів наукових досліджень дисертаційної роботи наведено в додатках.

Зв'язок роботи з державними науковими (галузевими) програмами, планами, темами. Результати, отримані в дисертації, використані при проведенні науково-дослідної роботи Державного університету інфраструктури та технологій на тему: «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємств України в умовах глобалізації» (2019-2022 рр., номер держреєстрації № 0118U100624), в якій автором визначено стратегічний потенціал роботи транспортних підприємств України.

Наукова новизна отриманих результатів дисертаційного

дослідження. У дисертації Гусак О.А. сформульовано та обґрунтовано низку положень, висновків та рекомендацій, які відзначаються науковою новизною та мають практичну спрямованість у сфері управління транспортними підприємствами. Новизна викладена коректно, послідовно та системно,

зокрема заслуговують на увагу:

удосконалений механізм стратегічного управління розвитком транспортного підприємства з урахуванням взаємодії всіх складових внутрішнього оточення, а саме: цільового спрямування, управлінських завдань, організаційних процесів, функціонально-технологічного управління, методів керування, нормативно-правових процедур та регламентів. Відмінною особливістю його від існуючих є врахування стратегічного рівня розвитку транспортного підприємства на основі плану розвитку самого підприємства;

удосконалений методичний підхід до вибору оптимальної стратегії управління розвитком транспортного підприємства на основі сформованих пріоритетних цілей підприємства, який враховує два сценарії розвитку поточної економічної ситуації: воєнного стану та повоєнної відбудови;

набув подальшого розвитку методичний підхід до оцінювання стратегічного рівня розвитку транспортного підприємства, який розраховується на основі зовнішнього стратегічного потенціалу транспортного підприємства (коефіцієнтів стратегічних потенціалів споживачів, конкурентів та постачальників) та внутрішнього стратегічного потенціалу транспортного підприємства (коефіцієнтів виробничого, інноваційного, трудового, маркетингового та фінансового потенціалів), що дозволяє визначити оптимальну стратегію розвитку транспортного підприємства;

набуло подальшого розвитку сутність поняття «механізму стратегічного управління розвитком транспортного підприємства», який на відміну від існуючих, запропоновано розуміти, як комплексний набір інструментів, методів та процесів, спрямованих на вибір, розробку, планування, впровадження та контроль стратегії розвитку транспортного підприємства з метою досягнення довгострокового зростання параметрів господарської діяльності у внутрішньому середовищі;

набуло подальшого розвитку модель стратегічного управління розвитком транспортного підприємства, яка враховує динамічні зміни зовнішніх чинників функціонування транспортних підприємств, диверсифікацію їх економічної діяльності та галузеві особливості ведення бізнесу;

набула подальшого розвитку система чинників, що обмежують впровадження стратегічного управління розвитком транспортних підприємств в умовах воєнного стану та активізації європейської економічної інтеграції, яку доповнено такими чинниками: руйнування транспортної інфраструктури в результаті військових дій, зміна конкурентного середовища у зв'язку із «зупинкою» морської та авіаційної галузі, зростання цін на паливо, висока мінливість зовнішнього середовища, погіршення економічних та екологічних

умов, скорочення обсягів перевезень, зростання екологічних проблем.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

На підставі всебічного та детального ознайомлення зі змістом і анотацією дисертації Гусак О.А. можна стверджувати, що робота є логічно побудованим дослідженням, результати якого є належним чином обґрунтованими, що підтверджує їхню достовірність. Сформульовані у дисертації наукові положення та висновки, що виносяться на захист, мають високий рівень теоретико-методичної та емпіричної обґрунтованості.

Теоретичне та практичне значення одержаних здобувачкою результатів.

Наукове значення отриманих дисертанткою результатів полягає у науковому обґрунтуванні теоретико-методичних положень і розробці прикладних рекомендацій для формування механізму стратегічного управління розвитком транспортного підприємства.

Теоретико-методичні розробки доведено до рівня практичної апробації та використовуються в діяльності ТОВ «Шпій Трак» (акт впровадження № 46 від 10.05.2023 р.), що дозволить оптимізувати процес стратегічного управління розвитком підприємства та підвищити економічну ефективність роботи підприємства та ТОВ «Консольлай» (акт впровадження № 28/02-04 від 28.04.2023 р.), що дозволить підвищити ефективність господарської діяльності та забезпечить довгострокові перспективи розвитку.

Теоретико-методичні розробки також використовуються у навчальному процесі Державного університету інфраструктури та технологій під час розроблення та викладання дисциплін для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Транспортний менеджмент», «Стратегічне управління» та дисципліни «Стратегічний аналіз діяльності підприємства» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти (довідка № 396а/01-11 від 29.05.2023 р.).

Апробація результатів дослідження, повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих наукових працях. Основні наукові положення та висновки дисертаційної роботи сформульовано Гусак О.А. самостійно на основі викладених повною мірою матеріалів дисертації, їх результати опубліковано у фахових наукових виданнях. Достовірність головних наукових положень дисертаційної роботи підтверджується їхньою апробацією на міжнародних і вітчизняних науково-практичних конференціях. Основні результати дисертаційної роботи викладено у 12 наукових працях, загальним обсягом 2,47 друк. арк. (з них автору належать 1,89 друк. арк.), у тому числі чотири статті у наукових фахових виданнях України та виданнях, внесених до міжнародних наукометричних баз даних, один розділ у колективній монографії, 7 публікацій у виданнях апробаційного характеру.

Дотримання принципів академічної доброчесності. Під час

рецензування в дисертації та наукових публікаціях Гусак О.А. не виявлено ознак академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, текстових запозичень чи інших порушень доброчесності дисертантки. Усі ідеї та положення, викладені в роботі, належать авторці. У дисертаційній роботі мають місце посилання на джерела інформації щодо використаних тверджень, розробок, статистичних даних тощо. Посилання подані з дотриманням норм законодавства, що доводить відсутність порушень академічної доброчесності у дисертаційній роботі.

Зауваження та дискусійні положення. Відзначаючи загальний високий рівень обґрунтованості теоретичних і методичних положень дисертаційної роботи Гусак О.А., її цілісність та логіку викладу матеріалів, можна вказати і на наявність дискусійних положень.

1. Здобувачка на рис. 1.2. дисертації наводить удосконалену систему складових управління стратегічним розвитком підприємства, доцільно було б більш детально розглянути саме доробок авторки і відмінність представленої системи від існуючих.

2. У 2 розділі здобувачкою було виокремлено фактори стратегічного розвитку транспортного підприємства за допомогою PEST та SWOT аналізу, доцільно було б провести аналіз використовуючи також наступні інструменти формування механізму стратегічного управління розвитком транспортного підприємства: матриця конкурентоспроможності/привабливості, методологія «5 сил Портера», аналіз конкурентних переваг.

3. Здобувачка на рис. 3.10. наводить структуру механізму визначення оптимальних стратегій розвитку транспортного підприємства, доцільно було б пояснити формування системи цілей росту транспортного підприємства, яка складається з 19 найбільш значущих цілей розвитку.

Наведені побажання щодо дисертаційної роботи Гусак О.А. не мають суттєвого впливу на загальну позитивну оцінку рецензованої дисертації і не погіршують її якість.

Загальний висновок. Дисертаційну роботу Гусак Ольги Анатоліївни на тему: «Механізм стратегічного управління розвитком транспортного підприємства», подану у вигляді спеціально підготовленої наукової праці на правах рукопису, можна вважати завершеним науковим дослідженням, результати якого дозволяють вирішити актуальне науково-практичне завдання – розробку теоретико-методичних положень і науково-практичних рекомендацій щодо формування механізму стратегічного управління розвитком транспортного підприємства. Усі наукові результати, що викладено в дисертації та виносяться на захист, отримано здобувачкою самостійно.

Вважаю, що дисертація Гусак Ольги Анатоліївни на тему: «Механізм стратегічного управління розвитком транспортного підприємства» відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)»,

наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та постанови Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її авторка Гусак Ольга Анатоліївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент,

кандидат економічних наук , доцент,
доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
факультету управління і технологій
Держаного університету
інфраструктури та технологій

Олена ХАРЧУК

